

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Volná kresba dětí raně školního věku
Autorka práce: Natálie Machová
Vedoucí práce: doc.PaedDr. et PhDr. Anna Kucharská, Ph.D.

Bakalářská práce Natálie Machové se zabývá tématem, které je z hlediska pedagogicko-psychologické praxe atraktivní, přesto postrádá aktuální empirickou reflexi. Výsledky jejího bádání mohou přinést zajímavá zjištění nejen pro psychology, pedagogy na prvním stupni, ale i pro širší rodičovskou obec.

Práce je tradičně členěna, kdy je nejprve představen popisovaný fenomén z přehledového hlediska a druhá pasáž je věnována empirickému problému. V teoretické části jsou obsažena rovnoměrně témata, která relevantně souvisí se zaměřením práce, teoretická část obsahuje tři kapitoly, týkající se specifík mladšího školního věku, psychologického významu kresby, vývoje kresby v dětském věku a také tematické volby jednotlivých motivů kresby. Řazení kapitol vykazuje logickou posloupnost, nejsou zde nějaká rušivá či nadbytečná témata. Přesto bych očekávala, že autorka půjde ve své deskripci více do hloubky, bude pracovat např. s dalším kontextem dětské kresby - např. v pasáži o tématech (Kap. 3.1.1) bych předpokládala širší zmínku o tom, že děti často kreslí také komplexnější kresby, kde je znázorněno několik typů motivů zároveň, genderové hledisko (zajímavý výzkum na toto téma prezentuje např. Pavlína Janošová (2008)) a absentuje i reflexe environmentálních či sociokulturních aspektů. Úvodní teoreticko-přehledové kapitoly komunikují s empirickou částí práce. Cíle práce jsou v úvodu srozumitelně vytyčeny a odůvodněny. Jednotlivé koncepce, teorie jsou prezentovány jasně, přehledně. Relevantní bibliografie je poměrně rozsáhlá, škoda, že autorka nenašla více zahraničních zdrojů.

V empirické části studentka prokázala znalost metodologického zázemí i přiměřenou míru úrovně prezentace dat. Lze však mít námitky k deklaraci, že jde o kvalitativní výzkum (s.27). Většina prezentovaného materiálu se zabývá frekvencí, četností či podílem, tedy charakteristikami, které jsou kvantitativního charakteru. Jako kvalitativní pojetí vnímám pak subkapitolu o typech kreslířů, která je doplněná i o ilustrativní ukázky z rozhovorů. Tuto část považuji za zdařilou, navíc autorka nabízí vlastní, nikoliv převzatou, typologii. Poslední poznámku mám ke kategorii fantazijních a abstraktních motivů (Kap. 8.2.5). Domnívám se,

že vhodnější název byl pro složku abstraktní spíše symbolické. Na obrázku, který má demonstrovat abstraktní motivy (Obr.5, s. 43), jsou motivy slunce, srdce a vln, což vnímám jako typické symboly. Obecně ale studentka svá výzkumná zjištění prezentuje posloupně, přehledně, nechybí ani interpretační rovina. Na všechny své výzkumné otázky dostává jednoznačné odpovědi. Zajímavá je také komparace s paralelně probíhajícím výzkumem u dětí předškolního věku. Čtenář se v textu dobře orientuje, tabulky s daty jsou přehledné, precizně zpracované. Popisované výsledky vnímám jako zajímavé, přesvědčivé. V závěru jsou velmi zdařile shrnuté. V diskuzi se studentka zamýšlí nejen nad limity své sondy, ale přichází i s rozličnými podněty, kam směřovat další empirický zájem o fenomén dětské kresby.

Z jazykového hlediska je práce psaná srozumitelně, s adekvátní odbornou dikcí. Vážnější gramatické chyby či překlepy jsem nezaznamenala.

Práce naplňuje parametry pro daný typ absolventské práce, je dodržen požadovaný rozsah textu a obsahuje veškeré povinné součásti práce.

Otázky k obhajobě:

1, Jak konkrétně probíhal náhodný výběr konečných pěti obrázků od jednotlivých účastníků?

2, Jak frekventované byly tzv. perseverace v motivech, tématech, tedy to, že dítě volí opakovaně stejný motiv kresby.

3, Jakým způsobem byla analyzována kresba postavy, kterou děti kreslily v závěru sběru dat?

Bakalářskou práci Natálie Machové doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 19. 5. 2016

PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.